

“ผี” ในสำนวนจีน : โลกทัศน์ของชาวจีนต่อมนุษย์และธรรมชาติ

**Chinese idioms which consist of the word “Gui (鬼 “ghost”): The worldviews
of Chinese people which a towards human and nature**

Received: November 13, 2018; Revised: November 19, 2018; Accepted: December 18, 2018

เกรียงไกร กองแสง¹

Kriengkrai Kongseng

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์โลกทัศน์ของชาวจีนที่มีต่อมนุษย์และธรรมชาติจากสำนวนจีนที่มีคำว่า “กู่” (鬼 guǐ “ผี”) ปรากฏอยู่ในสำนวน ซึ่งเป็นสำนวนที่รวบรวมจากหนังสือพจนานุกรมสำนวนจีน ฉบับสมบูรณ์ (中华此语大词典) ของ Zheng Weili และ Zhou Li ปี 2009 สำนักพิมพ์บริษัท ชิงอู้อินชูกวน กั๋วจี้ จำกัด ปักกิ่ง

ผลการศึกษาพบว่า สำนวนจีนที่มีคำว่า “กู่” (guǐ 鬼 “ผี”) ปรากฏอยู่ในสำนวนนั้นสามารถสะท้อนโลกทัศน์ของคนจีนได้ทั้ง 2 แบบ แบบแรกโลกทัศน์ต่อมนุษย์ ที่สะท้อนว่ามนุษย์มีพฤติกรรมอารมณ์ความรู้สึกทั้งเชิงบวกและเชิงลบ แบบที่สองสะท้อนให้เห็นถึงโลกทัศน์ต่อธรรมชาติ ที่แสดงให้เห็นว่าธรรมชาติไม่มีอะไรแน่นอน มีความแปลกประหลาดและสามารถทำลายล้างมนุษย์ได้ ทั้งนี้ ผลการวิจัยแสดงว่า “ผี” เป็นสัญลักษณ์ที่สะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมของมนุษย์ทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ

คำสำคัญ: ผี, โลกทัศน์, ชาวจีน, สำนวนจีน

Abstract

This paper aims to analyze the worldviews of Chinese people which a towards human and nature on Chinese idioms which consist of the word: “gui” (鬼 “ghost”) by Zheng Weili (complete edition) and Zhou Li (2009 edition) published by Shangwu Yinshuguan (商务印书馆 or The Commercial Press, Co.,Ltd).

The study showed that the idioms consisted of “Gui” (鬼 “ghost”) able to reflect 2 types of worldviews of Chinese people: a worldview towards human which reflected their worldview towards positive and negative behavior and emotion; a worldview towards

¹ ว่าที่ร้อยตรี ดร., สาขาวิชาภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา (Acting at the second lieutenant Dr., Chinese Program Faculty of Humanities and Social Sciences, Sunandha Rajabhat University), e-mail: kriangkrai.ko@ssru.ac.th, dgt_ks@hotmail.com

nature which reflected the uncertainty, exoticness of nature and its destructive power against the humanity and a worldview towards superstition which reflected their worldview towards unpredictability. To summarize, the “ghost” can mean a characteristic of human behavior and emotion in both positive and negative ways.

Keywords: GUI(GHOST), WORLDVIEWS, CHINESE PEOPLE, CHINESE IDIOMS

บทนำ

ความเชื่อเกี่ยวกับผีนั้นถือได้ว่ามีแพร่หลายอยู่ทั่วโลก แต่ละประเทศต่างก็มีความเชื่อเกี่ยวผีทั้งที่เหมือนกัน คล้ายคลึงกัน และแตกต่างกันไปตามสภาพชีวิตความเป็นอยู่ สังคม และวัฒนธรรม ความเชื่อเรื่องของผีนี้ต่างก็ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของผู้คนในแต่ละพื้นที่แตกต่างกันไป โดยความเชื่อเหล่านี้แสดงออกจากพฤติกรรมกระทำ วาจา รวมถึงการนำไปใช้อย่างกลมกลืนในการดำเนินชีวิต เช่น ทางภาพยนตร์ ละคร วรรณกรรมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นนวนิยายหรือเรื่องสั้น หรือสำนวนภาษา สุภาษิต ซึ่งผลจากความเชื่อเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงอัตลักษณ์ของแต่ละกลุ่มชนในสังคมหรือประเทศนั้นๆ อันเป็นวัฒนธรรมความเชื่อที่สั่งสมมาแต่อดีต

ประเทศจีนเป็นประเทศหนึ่งที่สั่งสมอารยธรรมมายาวนาน เป็นประเทศที่สืบทอดความเชื่อที่หลากหลายมาจนถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะในเรื่องของผี มีสำนวนจีนที่กล่าวถึงคำว่า “กู่ย” (鬼 guǐ) หรือ “ผี” อยู่มากมาย สำนวนจีนเหล่านี้แสดงถึงโลกทัศน์ของชาวจีนที่มีต่อผีได้อย่างน่าสนใจ โลกทัศน์ไม่ว่าจะในเชิงบวกหรือเชิงลบนั้น ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากภาพลักษณ์ต่างๆ ของสิ่งที่ผู้รับรู้ได้สัมผัส ทั้งนี้ โลกทัศน์คือ “ทัศนะในการมองโลกและสังคมของบุคคล เป็นภาพของโลกหรือสังคมที่บุคคลรับรู้โดยผ่านกระบวนการและระบบวิธีคิดในการประเมินคุณค่าสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยมีพื้นฐานอันหล่อหลอมจากวัฒนธรรมแวดล้อมในสังคมที่บุคคลนั้นเติบโตมา อันได้แก่ ทัศนะ ความคิด ความเชื่อ และค่านิยม ทั้งของบุคคลและของสังคมนั้น ๆ โลกทัศน์จึงเป็นตัวกำหนดทิศทางชีวิตของแต่ละคน อีกทั้งเป็นตัวกำหนดทิศทางสังคมของมนุษย์ ด้วยการศึกษาลोकทัศน์เป็นการพยายามทำความเข้าใจว่ากลุ่มคนที่เรากำลังศึกษาอยู่นั้นมองสังคมและโลกรอบ ๆ ตัวเขาอย่างไร” (สุภาพร คงศิริรัตน์: 2553,13) หรือความหมายของพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (2556:1089) ที่กล่าวว่า “โลกทัศน์คือมุมมอง ทัศนคติหรือความเห็นของคนใดคนหนึ่งหรือกลุ่มคนใดกลุ่มคนหนึ่งต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในโลกหรือจักรวาลนี้” ฉะนั้น โลกทัศน์จึงหมายถึง มุมมอง ความคิดเห็น ทัศนคติของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง กลุ่มบุคคลใดบุคคลหนึ่งในการประเมินค่าหรือตัดสินสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เรื่องใดเรื่องหนึ่ง ทั้งที่เป็นนามธรรมและรูปธรรม ที่มีทั้งเชิงลบ เชิงบวกหรือเป็นกลาง ซึ่งโลกทัศน์ของแต่ละคนใดบุคคลใดจะเป็นอย่างไร ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม การได้รับการสั่งสอนหรือเรียนรู้จากประสบการณ์ของแต่ละบุคคลในการที่จะมองและประเมินค่าต่อสิ่งนั้นๆ

ทั้งนี้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาสำนวนจีนที่มีคำว่า “กู่ย” (鬼 guǐ “ผี”) ปรากฏอยู่ในสำนวน ซึ่งสามารถสะท้อนให้เห็นถึงโลกทัศน์ต่างๆ ที่ชาวจีนมีต่อความเชื่อเกี่ยวกับผีเหล่านี้ ทั้งนี้ปัจจุบันเราไม่อาจปฏิเสธได้ว่าประเทศไทยกับประเทศจีนมีการติดต่อสื่อสารไปมาหาสู่กันมากขึ้น มีการคบค้าสมาคมกันในเรื่องของธุรกิจการค้า การท่องเที่ยว การศึกษาหรือการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม เป็นต้น และเนื่องด้วยประเทศจีนเป็นประเทศที่มีอารยธรรมยาวนานหลายพันปี จึงมีการสั่งสมของวัฒนธรรมที่หลากหลายโดดเด่น และแต่ละวัฒนธรรมก็สามารถแสดงให้เห็นถึงโลกทัศน์ด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายๆด้านของชาวจีนได้อย่างเด่นชัดและน่าสนใจ ทั้งนี้ความเชื่อเกี่ยวกับผีของจีนที่ถ่ายทอดผ่านออกมาทางวรรณกรรมก็เป็นสิ่งที่น่าสนใจอย่างยิ่ง มีการสืบทอดกันมาอย่างยาวนาน สำนวนจีนนั้นมีที่มาจาก “ตำนานและเทพนิยายโบราณ นิทานสุภาษิตสอนใจโบราณ เรื่องราวหรือบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์ และจากวรรณกรรมที่มีชื่อเสียงของจีน” (Ma Guofan, 1988 อ้างใน วนิดา ตั้งเทียนชัย : 2550) ถือว่าเป็นเอกลักษณ์อันโดดเด่นของจีนทั้งในเรื่องของฉันทลักษณ์ ความหมาย สัญลักษณ์และภาพสะท้อนของเรื่องราวต่างๆ อันจะแสดงให้เห็นถึงโลกทัศน์ของชาวจีนในแง่มุมใดมุมหนึ่งหรือหลายๆแง่มุมได้

สำนวนจีนในภาษาจีนเรียกว่า “ฉิงอวี่” (chéngyǔ 成语) ตามความหมายของศูนย์วิจัยภาษาสถาบันวิทยาศาสตร์และสังคม ประเทศจีน (中国社会科学院语言研究所:1999) คือ ประโยคสั้นๆ หรือกลุ่มคำที่กำหนดรูปแบบที่แน่นอน สั้นกะทัดรัดได้ใจความ ลึกซึ้งและครอบคลุม โดยมีการใช้สืบทอดต่อๆ กันมาเป็นระยะเวลายาวนาน ซึ่งสำนวนจีนส่วนใหญ่ประกอบด้วยคำ 4 คำ สำนวนจีนบางคำเมื่อดูจากตัวอักษรก็สามารถเข้าใจความหมายของสำนวนได้ไม่ยาก บางสำนวนจำเป็นต้องรู้ที่มาหรือเรื่องราวจากหนังสือโบราณ จึงจะสามารถเข้าใจความหมายได้

ผู้วิจัยเลือกศึกษาวิจัยเฉพาะสำนวนจีนที่ปรากฏคำว่า “กู่ย” (鬼 guǐ) ซึ่งภาษาไทยแปลว่า “ผี” อยู่ในสำนวน โดยเลือกศึกษาโลกทัศน์ของชาวจีนที่มีต่อมนุษย์และธรรมชาติเท่านั้น ทั้งนี้เห็นว่ามนุษย์กับธรรมชาตินั้นเป็นสิ่งที่คู่กันมาช้านาน มนุษย์มีความผูกพันกับธรรมชาติกันอย่างแยกไม่ออก และเป็นสองปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนสังคมให้ก้าวไปข้างหน้าหรือถอยหลัง ประเทศจีนถือได้ว่าเป็นชาติมหาอำนาจทางเศรษฐกิจชาติหนึ่ง มีประวัติศาสตร์มายาวนาน มีประชากรมากที่สุดในโลก โลกทัศน์ของชาวจีนที่มีต่อสิ่งต่างๆย่อมส่งอิทธิพลต่อกระแสนสังคมโลกได้ไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง จีนเป็นชาติตะวันออกเช่นเดียวกับไทย มีร่องรอยความเชื่อและลักษณะทางวัฒนธรรมบางประการที่คล้ายกับประเทศไทย “จากอดีตจนถึงปัจจุบันสองประเทศนี้ผ่านช่วงเวลาแห่งการสั่งสมอารยธรรมมาอย่างยาวนาน ซึ่งสภาพแวดล้อม ภูมิศาสตร์ การอบรมสั่งสอนตลอดจนความเชื่อต่างๆ ล้วนทำให้คนไทยและคนจีนมีแนวความคิดและทัศนคติทั้งที่คล้ายคลึงกันและแตกต่างกันในการมองสรรพสิ่ง และทัศนคติแนวคิดหรือมุมมองเหล่านั้นเองที่ส่งผลต่อการแสดงออกทางพฤติกรรมหรือกำหนดเป็นภาพอุดมคติ” (เกรียงไกร กองแสง, 2559:235) โดยเฉพาะคำว่า “กู่ย” (鬼 guǐ) หรือ “ผี” ในภาษาไทยนั้น เราสามารถพบเห็นคำเหล่านี้ได้ทั่วไปในวรรณกรรมไทยหรือสังคมไทยในการใช้ในความหมายโดยตรงหรือโดยนัย เช่น ผีซ้ำคำพลอย ผีทะเล ดินผี ผีไม่มีศาล ลูกผีลูกคน เป็นต้น ในภาษาจีนเองก็เช่นเดียวกันที่มีการนำคำว่า “กู่ย” (鬼 guǐ “ผี”) ใช้อยู่ทั่วไปในวรรณกรรม

รวมถึงการสื่อสารด้วยถ้อยคำสำนวนในสังคม เช่น 什么鬼 (shénme guǐ/คืออะไรหรือ) 小气鬼 (xiǎoqì guǐ/คนขี้เหนียว) 大色鬼 (dàsè guǐ/คนลามก) 鬼才信你 (guǐ cái xìn nǐ/ผีเท่านั้นที่เชื่อคุณ หมายความว่า ไม่เชื่อคุณแน่นอน) เป็นต้น

จะเห็นว่า การใช้คำว่า “ก๊วย” (鬼 guǐ) ของจีนหรือ “ผี” ในภาษาไทยนั้นล้วนมีความหมายทั้งโดยตรงและโดยนัยอันสะท้อนให้เห็นถึงสัญลักษณ์ความเป็นตัวตนของทั้งสองชาติได้เป็นอย่างดี ซึ่งจากตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นถึงโลกทัศน์ของทั้งสองชาติที่แสดงออกจากภาษาที่มีคำว่า “ก๊วย” (鬼 guǐ “ผี”) ปรากฏอยู่ และทั้งสองชาติก็มีมุมมองหรือโลกทัศน์ต่อคำว่า “ก๊วย” (鬼 guǐ “ผี”) ทั้งที่คล้ายคลึงกันและแตกต่างกันโดยการสื่อความหมายในแง่ต่างๆ อย่างน่าสนใจ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจว่า คำว่า “ก๊วย” (鬼 guǐ “ผี”) ของจีนที่ปรากฏในสำนวนจีนนั้นสามารถสะท้อนให้เห็นถึงโลกทัศน์ของชาวจีนอย่างไร และหวังว่า ผลการวิจัยจะสามารถแสดงให้เห็นถึงแนวคิด มุมมองและทัศนคติของชาวจีนต่อความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับการเชื่อมโยงกับความเชื่อในด้านต่างๆ ได้อย่างเด่นชัดขึ้น

วัตถุประสงค์

เพื่อวิเคราะห์โลกทัศน์ของชาวจีนที่มีต่อมนุษย์และธรรมชาติจากสำนวนจีนที่มีคำว่า “ก๊วย” (鬼 guǐ “ผี”) ปรากฏในสำนวน

วิธีการวิจัย

การวิจัยนี้มีกรอบแนวคิดในการศึกษาคือ โลกทัศน์ที่มนุษย์มีต่อมนุษย์ โลกทัศน์ที่มนุษย์มีต่อธรรมชาติ โดยกำหนดขอบเขตการวิจัยออกเป็นขอบเขตด้านข้อมูล และขอบเขตด้านเนื้อหา ดังนี้

1. ขอบเขตด้านข้อมูล ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ หนังสือพจนานุกรมสำนวนจีน ฉบับสมบูรณ์ของ Zheng Weili และ Zhou Li ปี 2009 สำนักพิมพ์บริษัท ชิงอู่อันชู่กวน กั๋วจี้ จำกัด ปักกิ่ง ซึ่งเป็นพจนานุกรมสำนวนจีนที่บรรจุสำนวนจีนไว้ได้ครบครันกว่าสี่หมื่นห้าพันสำนวน มีความเป็นมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับในประเทศจีน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา สำนวนจีนที่มีคำว่า “ก๊วย” (鬼 guǐ “ผี”) ปรากฏอยู่ในสำนวน เลือกเฉพาะสำนวนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับมนุษย์และธรรมชาติ และเลือกสำนวนตามลำดับตัวอักษรภาษาอังกฤษ

มีวิธีดำเนินการศึกษาและรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาโลกทัศน์ สุภาษิตสำนวนจีน และแนวคิดเกี่ยวกับผีจีน

2. รวบรวมสำนวนจีนที่มีคำว่า “ก๊วย” (鬼 guǐ “ผี”) ปรากฏอยู่ในสำนวนจากหนังสือพจนานุกรมสำนวนจีน ฉบับสมบูรณ์ (中华此语大词典) ของ Zheng Weili และ Zhou Li ดังกล่าว

3. ศึกษาเนื้อหาสำนวนจีน โดยนำสำนวนจีนมาแปลเป็นภาษาไทย แล้ววิเคราะห์โลกทัศน์จากสำนวน

4. นำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าและการวิเคราะห์ข้อมูลโดยพรรณนาวิเคราะห์
5. สรุปผลการศึกษาค้นคว้า พร้อมกับอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยโลกทัศน์ที่ปรากฏในสำนวนจีนเกี่ยวกับ “ผี” สะท้อนให้เห็นโลกทัศน์ของชาวจีนต่อมนุษย์ และต่อธรรมชาติ ทั้งนี้ สำนวนจีนที่มีคำว่า “ผี” ปรากฏอยู่ในสำนวนส่วนใหญ่สามารถสะท้อนโลกทัศน์ของชาวจีนได้เพียงด้านเดียว และมีบางสำนวนที่สามารถสะท้อนโลกทัศน์ออกมาได้หลายด้าน ดังนี้

1. โลกทัศน์ต่อมนุษย์

จากผลการวิจัยจะเห็นว่า ชาวจีนใช้ผีเป็นตัวแทนของมนุษย์สื่อถึงความหมายต่างๆ ผีในสำนวนจีนเป็นตัวแทนที่สื่อถึงโลกทัศน์ต่างๆของมนุษย์ออกมา โดยโลกทัศน์ของชาวจีนที่มีต่อมนุษย์จากสำนวนจีนที่มีคำว่า “กู่ย” (guǐ 鬼 “ผี”) ปรากฏอยู่ในสำนวน แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ โลกทัศน์ในเชิงบวกและโลกทัศน์ในเชิงลบ ดังต่อไปนี้

1.1 โลกทัศน์ในเชิงบวก

จากผลการวิจัย ปรากฏโลกทัศน์ของชาวจีนต่อมนุษย์ ในเชิงบวก ได้แก่

มนุษย์เป็นผู้มีความสามารถอันล้ำเลิศ ชาวจีนเห็นว่ามนุษย์นั้นเป็นผู้ที่มีความสามารถอันล้ำเลิศ เป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์คิดค้นสิ่งต่างๆขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องของงานศิลปะจิตรกรรม สถาปัตยกรรมที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้นมาได้อย่างวิจิตรบรรจง เป็นผู้รังสรรค์บทกวีที่มีความงดงามทางวรรณศิลป์ หรือแม้แต่ตำราพิชัยสงครามที่ยอดเยี่ยม สำนวนจีนที่แสดงถึงโลกทัศน์ของชาวจีนต่อมนุษย์ว่าเป็นผู้ที่มีความสามารถอันล้ำเลิศ เช่น สำนวน 鬼斧神工 (guǐ fǔ shén gōng) แปลตรงตัวคือ “ขวานผิงานเทพ” แสดงความหมายถึงมนุษย์ที่มีความสามารถอย่างล้ำเลิศในการสร้างสรรค์งานประติมากรรมอันวิจิตรพิสดาร เหมือนดังผีหรือเทพเป็นผู้สร้างขึ้น หรือสำนวน 鬼设神使 (guǐ shè shén shǐ) แปลตรงตัวคือ “ผีออกแบบเทพบันดาล” แสดงความหมายถึงความสามารถของมนุษย์อันล้ำเลิศในการประดิษฐ์คิดค้นทำในสิ่งที่ไม่เคยมีใครทำมาก่อน เหมือนดังผีหรือเทพบันดาลให้เกิดขึ้น หรือสำนวนที่ว่า 神枢鬼藏 (shén shū guǐ cáng) แปลตรงตัวคือ “กลอน(ประตู)เทพ ผีแอบซ่อน” แสดงความหมายถึงความสามารถอันล้ำเลิศของมนุษย์ในการสร้างสรรค์ผลงานคือตำราพิชัยสงครามที่ยอดเยี่ยมออกมา เหมือนดังกลอนประตูของเทพที่ซ่อนกลไว้มีอาจเปิดปิดได้ง่ายหรือการแอบซ่อนตัวของผีที่ผู้ใดก็ไม่อาจค้นพบได้

มนุษย์คือผู้มีพลังอำนาจ ชาวจีนเห็นว่ามนุษย์นั้นคือผู้มีพลังอำนาจ อาจเป็นทั้งพลังแรงพลังกาย ที่มาจากบุคคลคนเดียวหรือจากหลายคนร่วมแรงร่วมใจกัน รวมไปถึงพลังอำนาจที่เกิดจากจิตใจที่มุ่งมั่น และเป็นแรงผลักดันให้ทำสิ่งต่างๆได้ประสบผลสำเร็จ สำนวนจีนที่แสดงถึงโลกทัศน์ของชาวจีนต่อมนุษย์ว่าเป็นผู้ที่มีพลังอำนาจ เช่น สำนวน 神力鬼力 (shén gōng guǐ lì) แปลตรงตัวคือ “งานเทพพลังผี”

แสดงความหมายถึงมนุษย์ที่มีฝีมือและพลังมหาศาลในการสร้างสรรค์สิ่งต่างๆดังเทพหรือผีที่มีพลังอำนาจในการทำสิ่งต่างๆได้ หรือสำนวน 拜鬼求神 (bài guǐ qiú shén) แปลตรงตัวคือ “ไหว้ผีร้องขอเทพ” หมายถึงกราบไหว้อธิษฐานต่อผีและเทพ ขอให้ปกป้องรักษา เป็นการแสดงความหมายของการร้องขอความช่วยเหลือหรือเมตตาจากผู้ที่มอำนาจเหนือกว่า ดังผีหรือเทพที่มนุษย์ให้ความยำเกรงในพลังอำนาจ

มนุษย์เป็นผู้มีจิตใจอ่อนโยน ชาวจีนเห็นว่ามนุษย์นั้นเป็นผู้มีจิตใจอ่อนโยน เมื่อใดที่มนุษย์ได้รับรู้หรือจิตใจกระทบกับสิ่งหรือเรื่องราวที่สะเทือนใจ มนุษย์ก็จะมีอารมณ์ความรู้สึกที่คล้อยตามกับเรื่องราวหรือสิ่งที่ได้กระทบนั้น ซึ่งทำให้เกิดความซาบซึ้งและตราตรึงใจต่อเรื่องราวเหล่านั้น สำนวนจีนที่แสดงถึงโลกทัศน์ของชาวจีนต่อมนุษย์ว่าเป็นผู้มีจิตใจอ่อนโยน โลกทัศน์ด้านนี้ปรากฏสำนวนเดียวคือ 惊神泣鬼 (jīng shén qī guǐ) แปลตรงตัวว่า “เทพตรึงใจผีร้องไห้” แสดงความหมายถึงความรู้สึกซาบซึ้งใจของมนุษย์ที่เกิดจากเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่มากระทบกับจิตใจอย่างรุนแรง เหมือนดังเทพที่ยังต้องซาบซึ้งใจหรือแม้กระทั่งผีที่ยังร้องไห้ด้วยความซึ้งใจนั้น

มนุษย์ให้ความสำคัญกับความรวดเร็ว ชาวจีนเห็นว่ามนุษย์ให้ความสำคัญกับความรวดเร็ว ความรวดเร็วนี้แสดงผลออกทางพฤติกรรมที่ไม่ว่าจะกระทำการสำคัญสิ่งใด ความรวดเร็วเป็นสิ่งที่มนุษย์คำนึงถึงอยู่เสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมปัจจุบัน เรื่องของการขนส่งมีความสะดวกและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น อันเป็นผลมาจากการความเจริญรุ่งเรืองของเทคโนโลยีใน สำนวนจีนที่แสดงถึงโลกทัศน์ของชาวจีนต่อมนุษย์ว่าให้ความสำคัญกับความรวดเร็ว โลกทัศน์ด้านนี้ปรากฏสำนวนเดียวคือ 神运鬼输 (shén yùn guǐ shū) แปลตรงตัวคือ “เทพขนส่งผีชนะย้าย” แสดงความหมายถึงความรวดเร็วในการขนส่งของมนุษย์ เปรียบดังเทพและผีที่เคลื่อนย้ายสิ่งต่างๆได้อย่างรวดเร็ว

มนุษย์ให้ความสำคัญกับความงามของอวัยวะส่วนหัว ชาวจีนเห็นว่ามนุษย์นั้นเป็นผู้ให้ความสำคัญกับความงามและเป็นระเบียบของอวัยวะส่วนหัวคือใบหน้าและศีรษะ เป็นอวัยวะที่ต้องให้ความสำคัญดูแลเอาใจใส่อยู่เสมอ เผ่าผมควรจัดให้เรียบร้อย หน้าตาก็ไม่ควรบูดบึ้ง สำนวนจีนที่แสดงถึงโลกทัศน์ของชาวจีนต่อมนุษย์ในการให้ความสำคัญกับความงามของอวัยวะส่วนหัวนี้ปรากฏสำนวนเดียวคือ 神头鬼脸 (shén tóu guǐ liǎn) แปลตรงตัวคือ “หัวเทพหน้าผี” แสดงความหมายถึงความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย คือผมเผ้าที่ยุ่งเหยิง ซึ่งเป็นภาพที่ไม่น่าดูของมนุษย์ เปรียบดังเทพที่ผมนุ่งเหยิงหรือผีที่น่าตาบูดเบี้ยวไม่น่ามอง ซึ่งสะท้อนถึงการต้องเอาใจใส่ดูแลอยู่เสมอ

1.2 โลกทัศน์ในเชิงลบ

จากผลการวิจัย ปรากฏโลกทัศน์ของชาวจีนต่อมนุษย์ในเชิงลบ ได้แก่

มนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่ซับซ้อน ชาวจีนเห็นว่ามนุษย์นั้นเป็นสิ่งมีชีวิตที่ซับซ้อน เข้าใจยาก คาดเดาได้ยาก ความซับซ้อนในที่นี้คือพฤติกรรมของมนุษย์ที่มีความไม่แน่นอน เปลี่ยนแปลงได้อยู่ตลอดเวลา สำนวนจีนที่แสดงถึงโลกทัศน์ของชาวจีนต่อมนุษย์ว่าเป็นสิ่งมีชีวิตที่ซับซ้อน เช่นสำนวน 神藏鬼伏 (shén cáng guǐ fú) แปลตรงตัวคือ “เทพแอบซ่อนผีแอบซุ่ม” แสดงถึงพฤติกรรมต่างๆ ของมนุษย์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วซึ่งยากเกินกว่าจะคาดเดาได้ว่า กำลังกระทำการสิ่งใดอยู่ ดังเช่นพฤติกรรม

ของผีและเทพที่หลบๆซ่อนๆ มองเห็นบ้างไม่เห็นบ้าง เปลี่ยนไปเปลี่ยนมา หรือสำนวนที่ว่า 神出鬼入 (shén chū guǐ rù) แปลตรงตัวคือ “เทพออกผีเข้า” แสดงความหมายถึงพฤติกรรมของมนุษย์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เหมือนดังเช่นผีหรือเทพที่เดี๋ยวเข้าเดี๋ยวออก สลับเปลี่ยนไปมา

มนุษย์เป็นผู้เผด็จการ ชาวจีนเห็นว่ามนุษย์นั้นเป็นผู้มีความเผด็จการ มนุษย์เป็นผู้ชอบบังคับบัญชาให้ผู้อื่นทำตามในสิ่งที่ตนปรารถนา เป็นการลิดรอนเสรีภาพของผู้อื่น ไม่ให้ผู้อื่นกระทำการต่างๆได้ตามอำเภอใจ ทั้งนี้เพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการความพึงพอใจของตน สำนวนจีนที่แสดงถึงโลกทัศน์ของชาวจีนต่อมนุษย์ว่าเป็นผู้เผด็จการ โลกทัศน์ด้านนี้ปรากฏสำนวนเดียวคือ 神牵鬼制 (shén qiān guǐ zhì) แปลตรงตัวคือ “เทพพัวพันผีกำหนด” แสดงความหมายถึงการถูกบังคับหรือลิดรอนเสรีภาพ ไม่สามารถดำเนินการได้ตามอำเภอใจ เหมือนดังถูกผีหรือเทพมาบังคับบัญชา

มนุษย์คือผู้โง่เขลา ชาวจีนเห็นว่ามนุษย์นั้นเป็นผู้โง่เขลา เป็นความโง่เขลาที่เกิดจากการไม่รู้ ไม่กระจ่างชัดและคลุมเครือ มีความพิศวงต่อหลายสิ่งหลายอย่าง เรื่องหลายเรื่องแสดงให้เห็นว่ามนุษย์ไม่สามารถที่จะล่วงรู้ได้ทั้งหมด และอาจแสดงถึงความโง่เขลาด้วยการโอ้อวดออกมา นอกจากนี้ความไม่รู้ยังสื่อไปถึงความซื่อ ซื่อให้ผู้อื่นหลอกจนนำความทุกข์มาสู่ตน สำนวนจีนที่แสดงถึงโลกทัศน์ของชาวจีนต่อมนุษย์ว่าเป็นผู้โง่เขลา เช่นสำนวน 鬼迷心窍 (guǐ mí xīn qiào) แปลตรงตัวคือ “ผีหลงสติปัญญา” แสดงความหมายถึงพฤติกรรมของมนุษย์ที่มีความพิศวงงงงวยด้วยไม่เข้าใจกระจ่างชัดต่อสิ่งต่างๆ เหมือนดังผีที่หลงในสติปัญญาของตนเอง หลงในว่าตนมีสติปัญญาความสามารถ หรือสำนวนที่ว่า 引鬼上门 (yǐn guǐ shàng mén) แปลตรงตัวคือ “ชักนำผีสู่ประตูบ้าน” แสดงความหมายถึงความไม่รู้ ความโง่เขลาเบาปัญญาในการชักพาสิ่งที่ไม่ดีมาสู่ตนหรือครอบครัวของตน เหมือนการชักนำผีร้ายมาสู่บ้านตน

มนุษย์เป็นผู้ไร้สาระ ชาวจีนเห็นว่ามนุษย์นั้นเป็นผู้ไร้สาระ ความไร้สาระของมนุษย์นั้นแสดงออกผ่านทางพฤติกรรมต่างๆ เช่นการพูดจาไร้สาระ พูดเพ้อเจ้อ พูดในเรื่องที่ไม่เกิดประโยชน์ พูดในเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ รวมถึงพฤติกรรมของมนุษย์ที่ไม่เอาไหน ไม่เป็นโล้เป็นพาย ไม่เอาการเอางาน เทียวระเหเร่ร่อนก่อความวุ่นวายไปทั่ว สำนวนจีนที่แสดงถึงโลกทัศน์ของชาวจีนต่อมนุษย์ว่าเป็นผู้ไร้สาระ เช่นสำนวน 白日见鬼 (bái rì jiàn guǐ) แปลตรงตัวคือ “เห็นผีกลางวัน” แสดงถึงเรื่องราวต่างๆที่ไร้สาระ เพ้อเจ้อไม่อาจเกิดขึ้นจริง เหมือนดังการเห็นผีในเวลากลางวัน ซึ่งตามความเชื่อเกี่ยวกับผีของมนุษย์ ผีมักจะออกมาในเวลากลางคืน หรือสำนวนที่ว่า 闲神野鬼 (xián shén yě guǐ) แปลตรงตัวคือ “เทพว่างผีป่าเถื่อน” แสดงความหมายถึงพฤติกรรมที่ไม่เอาไหนของมนุษย์ ไม่เป็นโล้เป็นพาย ระเหเร่ร่อนหาเรื่องใส่ตัวไปเรื่อย เหมือนดังผีป่าที่คอยรังควานหลอกหลอนผู้อื่นไปทั่วหรือเทพที่ว่างมากไม่มีการงานสิ่งใดทำ

มนุษย์คือผู้เสแสร้ง ชาวจีนเห็นว่ามนุษย์นั้นเป็นผู้เสแสร้ง การเสแสร้งของมนุษย์แสดงออกมาให้เห็นได้ทางพฤติกรรม ทั้งวาจา ท่าทาง ความเสแสร้งเหล่านี้เป็นการเสแสร้งที่มีจุดประสงค์ทั้งในทางดีและทางไม่ดี ทางดีนั้นเพื่อไม่ให้เกิดการปะทะกันของฝ่ายต่างๆหรือป้องกันความรุนแรงเรื่องไม่ดีที่จะเกิดขึ้น ส่วนทางที่ไม่ดีนั้นเป็นการเสแสร้งที่เกิดมาจากความไม่จริงใจ เล่นละครตบตาเพื่อให้ผู้อื่นเชื่อ สำนวนจีนที่

แสดงถึงโลกทัศน์ของชาวจีนต่อมนุษย์ว่าเป็นผู้เสแสร้ง เช่นสำนวน 神眉鬼眼 (shén méi guǐ yǎn) แปลตรงตัวคือ “คิ้วเทพตาผี” แสดงความหมายถึงพฤติกรรมของมนุษย์ในการแก่งแย่งทำหน้าตาแปลกๆ หรือประหลาด เปรียบดังหรือผีที่ทำหน้าตาหลอกหลอนผู้อื่น หรือสำนวนที่ว่า 五鬼闹判 (wǔ guǐ nào pàn) แปลตรงตัวคือ “ห้าผีเล่นละครตัดสิน” แสดงความหมายถึงมนุษย์ที่ไม่จริงใจ มีพฤติกรรมเสแสร้งเล่นละครตบตาเจ้านาย เหมือนดังผีมากมายเล่นละครเป็นผู้พิพากษาตัดสิน

มนุษย์คือผู้ไม่น่าไว้วางใจ ชาวจีนเห็นว่ามนุษย์นั้นเป็นผู้ไม่น่าไว้วางใจ ความไม่น่าไว้วางใจของมนุษย์นั้นแสดงออกให้เห็นจากพฤติกรรมต่างๆ ที่มีลัทธิลึกลับมึนๆ ไม่ว่าจะเป็นสายตา คำพูด ท่าทาง หรือการกระทำที่แปลกๆ ผิดแผกไปจากปกติ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ต้องระมัดระวัง สำนวนจีนที่แสดงถึงโลกทัศน์ของชาวจีนต่อมนุษย์ว่าเป็นผู้ไม่น่าไว้วางใจ เช่นสำนวน 鬼头鬼脑 (guǐ tóu guǐ nǎo) แปลตรงตัวคือ “หัวผีสมองผี” แสดงความหมายถึงพฤติกรรมของมนุษย์ที่มีลักษณะท่าทางลึกลับมึนๆ ไม่น่าไว้วางใจ เหมือนดังผีที่อยู่ในหัวคิดอาจคิดแต่เรื่องราวที่ไม่น่าไว้วางใจ ไม่น่าเชื่อถือ หรือสำนวนที่ว่า 贼头鬼脑 (zéi tóu guǐ nǎo) แปลตรงตัวคือ “สมองชั่วสมองผี” แสดงความหมายถึงพฤติกรรมของมนุษย์ที่มีลัทธิลึกลับมึนๆ ไม่น่าไว้วางใจ เหมือนดังผีที่อยู่ในหัวคิดแต่เรื่องที่ชั่วร้าย ไม่น่าไว้วางใจ

มนุษย์คือผู้หลอกลวง ชาวจีนเห็นว่ามนุษย์นั้นเป็นผู้หลอกลวง ความหลอกลวงของมนุษย์นั้นแสดงออกให้เห็นจากคำพูดที่โกหกหลอกลวง รวมถึงพฤติกรรมการใช้กลอุบายต่างๆ เพื่อหลอกลวงผู้อื่น การหลอกลวงผู้อื่นนั้นเป็นทั้งการที่คนโดยทั่วไปหลอกลวงกันเอง รวมถึงผู้ที่มีอำนาจมากกว่าหลอกลวงผู้ที่มีอำนาจน้อยกว่า สำนวนจีนที่แสดงถึงโลกทัศน์ของชาวจีนต่อมนุษย์ว่าเป็นผู้หลอกลวง เช่นสำนวน 三尸五鬼 (sān shī wǔ guǐ) แปลตรงตัวคือ “สามศพห้าผี” แสดงความหมายถึงพฤติกรรมของขุนนางหรือผู้ที่มีอำนาจสูงหลอกลวงผู้น้อย เปรียบดังผีที่หลอกลวงผู้อื่น หรือสำนวนที่ว่า 做鬼做神 (zuò guǐ zuò shén) หรือ 做神做鬼 (zuò shén zuò guǐ) แปลตรงตัวคือ “แสร้งเป็นผีแสร้งเป็นเทพ” แสดงความหมายถึงพฤติกรรมของมนุษย์ที่มีลัทธิลึกลับมึนๆ ไม่น่าไว้วางใจ ใช้กลอุบายหลอกลวงผู้อื่น เหมือนดังพฤติกรรมของผีที่แปลงร่างหลอกลอนผู้อื่น

มนุษย์คือผู้แปลกประหลาด ชาวจีนเห็นว่ามนุษย์นั้นเป็นผู้ที่มีความแปลกประหลาด เป็นความแปลกประหลาดที่แสดงออกมาให้เห็นในทางพฤติกรรมต่าง ๆ เช่น การแต่งตัว รูปร่าง เสียงร้อง หรือการทำให้เรื่องราวต่างๆ ที่สร้างความรู้สึกฉงนสนเท่ห์แก่ผู้พบเห็น สำนวนจีนที่แสดงถึงโลกทัศน์ของชาวจีนต่อมนุษย์ว่าเป็นผู้แปลกประหลาด เช่นสำนวน 神哗鬼叫 (shén huá guǐ jiào) แปลตรงตัวคือ “เทพอีกทีผีโหยหวน” แสดงความหมายถึงเสียงร้องอันดังของมนุษย์ เปรียบดังเสียงร้องที่แปลกประหลาดหรือโหยหวนของผีหรือเสียงอีกทีกรีกโครมของเทพ หรือสำนวนที่ว่า 神头鬼面 (shén tóu guǐ miàn) แปลตรงตัวคือ “หัวเทพหน้าผี” แสดงความหมายถึงพฤติกรรมในการแต่งตัวของมนุษย์ที่แปลกแตกต่างไปจากผู้อื่น เหมือนดังมีหัวเป็นเทพมีหน้าเป็นผี ดูแล้วไม่สมประกอบ

มนุษย์คือผู้ที่แปรปรวนทางความคิด ชาวจีนเห็นว่ามนุษย์นั้นเป็นผู้ที่มีความแปรปรวนทางความคิด ความคิดแปรปรวนที่ว่าแสดงออกให้เห็นเด่นชัดในเรื่องของการคิดเพื่อเจ้า ไร้สาระ เป็นการคิดถึงในสิ่งที่ไม่มียุ่จริงหรือไม่อาจเกิดเป็นจริงได้ นอกจากนี้ยังเป็นความคิดที่ไม่หนักแน่น ชีระแวงสงสัย ไม่มีรู้จักคิดพิจารณาให้รอบคอบ สำนวนจีนที่แสดงถึงโลกทัศน์ของชาวจีนต่อมนุษย์ว่าเป็นผู้ที่แปรปรวนทางความคิด เช่นสำนวน 见神见鬼 (jiàn shén jiàn guǐ) แปลตรงตัวคือ “เจอเทพเจอผี, เห็นเทพเห็นผี” แสดงความหมายถึงพฤติกรรมของมนุษย์ที่มีความชีระแวงสงสัย เหมือนดั่งการเจอทั้งเทพและผี ทำให้เกิดความระแวงสงสัย หรือสำนวนที่ว่า 疑神见鬼 (yí shén jiàn guǐ) แปลตรงตัวคือ “เห็นผีระแวงเทพ” แสดงความหมายถึงพฤติกรรมของมนุษย์ที่ชีระแวงสงสัยอย่างยิ่ง เหมือนดั่งการสงสัยว่าจะเป็นเทพหรือผี สงสัยว่าจะเป็นสิ่งดีหรือไม่ดี

ความทุกข์ยากลำบากคือสิ่งที่มนุษย์ต้องประสบ ชาวจีนเห็นว่ามนุษย์นั้นมนุษย์นั้นย่อมประสบกับความทุกข์ยากลำบากเป็นธรรมดา เป็นการมองโลกอย่างเข้าใจ ซึ่งความทุกข์ยากลำบากที่มนุษย์ประสบนั้นมาจากธรรมชาติที่ไม่เป็นไปตามปกติ เช่น การเก็บเกี่ยวผลผลิตไม่ได้ดังที่หวัง การได้รับอันตรายจากภัยพิบัติ การไร้ที่พึ่งพาอาศัย สำนวนจีนที่แสดงถึงโลกทัศน์ของชาวจีนต่อมนุษย์ว่าความทุกข์ยากคือสิ่งที่มนุษย์ต้องประสบ เช่นสำนวน 牵鬼上剑 (qiān guǐ shàng jiàn) แปลตรงตัวคือ “ผีพัวพัน พันกระบี่” แสดงความหมายถึงความทุกข์ยากลำบากต่างๆ นานาที่มนุษย์ได้ประสบ เหมือนดั่งต้องเจอกับผีร้ายหรือถูกคมกระบี่ฟาดฟันให้ทุกข์ทรมาน หรือสำนวนที่ว่า 神焦鬼烂 (shén jiāo guǐ làn)

แปลตรงตัวคือ “เทพเกรียมผิเนา” แสดงความหมายถึงมนุษย์ที่ได้รับความทุกข์ทรมานจากการถูกไฟคลอก เหมือนดั่งเทพหรือผีที่ต้องถูกเผาไหม้เกรียมจนเน่าเฟะ ทั้งนี้ เมื่อมนุษย์ได้รับความทุกข์ทรมานต่างๆ แล้ว ย่อมที่จะแสดงผลของความทุกข์เหล่านั้นออกมาทางพฤติกรรมที่หลากหลาย เช่น สีหน้า ท่าทาง หรือเสียงร้องไห้ ดังเช่นสำนวน 鬼哭天愁 (guǐ kū tiān chóu) แปลตรงตัวคือ “ผีร้องไห้ฟ้ากลัดกลุ้ม” แสดงความหมายถึงความโศกเศร้าเสียใจของมนุษย์ในเรื่องต่างๆ เหมือนดั่งผีที่ร้องไห้ร้องไห้จากความโศกเศร้าเสียใจ หรือสำนวนที่ว่า 鬼泣神嚎 (guǐ qì shén háo) แปลตรงตัวคือ “ผีร้องไห้เทพโหยหวน” แสดงความหมายถึงเสียงร้องไห้ของมนุษย์อันเกิดมาจากความโศกเศร้าเสียใจ เหมือนดั่งผีหรือเทพที่ร้องไห้คร่ำครวญด้วยความเสียใจ

มนุษย์มีความหวาดกลัวเป็นรากฐาน ชาวจีนเห็นว่ามนุษย์นั้นมีความหวาดกลัวเป็นรากฐาน ความหวาดกลัวเหล่านี้ครอบคลุมไปถึงความตื่นตระหนก มีวิตกกังวล กังวลใจ ความกลัดกลุ้มใจ และความอัดอั้นตันใจ ที่มีต่อเรื่องราวหรือสิ่งต่างๆ รวมไปถึงต่อมนุษย์ด้วยกันเอง หรือแม้แต่สิ่งที่ตนเองไม่ยากพบเจอ จึงได้แสดงพฤติกรรมของความหวาดกลัวเหล่านี้ออกมา สำนวนจีนที่แสดงถึงโลกทัศน์ของชาวจีนต่อมนุษย์ที่ว่าเป็นผู้มีความหวาดกลัวเป็นรากฐาน เช่นสำนวน 鬼哭神愁 (guǐ kū shén chóu) แปลตรงตัวคือ “ผีร้องไห้เทพกลัดกลุ้ม” แสดงความหมายถึงความตื่นตระหนก วิตกกังวลของมนุษย์ต่อเรื่องราวต่างๆ ดังผีหรือเทพที่ร้องไห้จากความกลัดกลุ้มวิตกกังวล หรือสำนวน 鬼怕恶人 (guǐ pà è rén) แปลตรงตัวคือ “ผีกลัวคนชั่ว” แสดงความหมายถึงความโหดร้ายของมนุษย์ที่แม้แต่มนุษย์ด้วยกันเองยัง

หวาดกลัว เปรียบดังแม้แต่ผีก็กลัว หรือสำนวนที่ว่า 怕鬼有鬼 (pà guǐ yǒu guǐ) แปลตรงตัวคือ “กลัวผีเจอผี” แสดงความหมายถึงมนุษย์ที่มีความหวาดกลัวในสิ่งที่ตนไม่ยากพบเห็น แต่ก็มักจะต้องพบกับสิ่งนั้นอยู่เสมอ เหมือนดังเช่นการกลัวผีก็จะต้องหนีผีไม่พ้น

มนุษย์เป็นผู้มีเล่ห์เหลี่ยมกลโกง ชาวจีนเห็นว่ามนุษย์นั้นเป็นผู้ที่มากไปด้วยเล่ห์เหลี่ยมกลโกง มนุษย์ใช้กลอุบายมากมายในการคดโกงผู้อื่น ใช้ลูกไม้ต่าง ๆ นานาในการปิดบังอำพรางหลอกลวงและผู้อื่น รวมไปถึงการใช้อุบายที่ชั่วร้ายในการลอบทำร้ายผู้อื่น หรือแม้แต่การใช้กลอุบายเล่ห์เหลี่ยมในการทำผิดกฎหมายเพื่อการฉ้อฉลหลีกเลี่ยงภาษี สำนวนจีนที่แสดงถึงโลกทัศน์ของชาวจีนต่อมนุษย์ว่าเป็นผู้มีเล่ห์เหลี่ยมกลโกง เช่นสำนวน 鬼计百端 (guǐ jì bǎi duān) แปลตรงตัวคือ “แผนการผิวยี่สิบเล่ห์” แสดงความหมายถึงพฤติกรรมที่เต็มไปด้วยเล่ห์เหลี่ยมกลโกงของมนุษย์ รวมถึงความคิดแผนการในการทำเรื่องไม่ดีต่างๆ เหมือนดังผีที่คิดวางแผนเรื่องที่ไม่ดีต่างๆ หรือสำนวน 弄鬼弄神 (nòng guǐ nòng shén) แปลตรงตัวคือ “สร้างเป็นผีสร้างเป็นเทพ” แสดงความหมายถึงมนุษย์ที่มีพฤติกรรมเสแสร้ง หลอกลวง การปิดบังอำพราง รวมถึงการมีแผนการทำในเรื่องที่ไม่ดี ดังเช่นการแปลงกายเป็นผีเป็นเทพเพื่อทำการหลอกลวงผู้อื่น หรือสำนวนที่ว่า 神输鬼运 (shén shū guǐ yùn) แปลตรงตัวคือ “เทพย้ายผีชนะ” แสดงความหมายถึงพฤติกรรมของมนุษย์ในการคดโกง ผิดกฎหมาย คือการหลีกเลี่ยงหนีภาษี เปรียบดังผีหรือเทพที่สลับโยกย้ายหรือขนส่งไปมาเพื่อติดตามผู้อื่น

มนุษย์เป็นผู้มีความชั่วร้าย ชาวจีนเห็นว่ามนุษย์นั้นเป็นผู้มีความชั่วร้ายอยู่ในตัว ความชั่วร้ายเหล่านี้ฝังอยู่ภายใต้จิตสำนึกที่สามารถแสดงออกมาได้ทุกเมื่อหากไม่รู้จักควบคุม เป็นความชั่วร้ายที่แสดงออกในด้านของความอิจฉาริษยาผู้อื่นเมื่อเห็นผู้อื่นร่ำรวยกว่าตน ทำให้มีความคิดที่จะทำลายผู้ที่ตนอิจฉาด้วย และเป็นความชั่วร้ายที่เกิดขึ้นภายในใจ เห็นผิดเป็นชอบ ก่อให้เกิดการกระทำในสิ่งที่ไม่ดี สิ่งที่ไม่เลวร้ายต่างๆ เพียงเพื่อความพอใจของตน สำนวนจีนที่แสดงถึงโลกทัศน์ของชาวจีนต่อมนุษย์ว่าเป็นผู้มีความชั่วร้าย เช่นสำนวน 鬼瞰高明 (guǐ kàn gāo míng) แปลตรงตัวคือ “ผีมองคนปราดเปรื่อง” แสดงความหมายถึงมนุษย์ที่มีความอิจฉาริษยาผู้ที่มั่งคั่งร่ำรวยกว่าตน รวมทั้งมีความคิดและพฤติกรรมที่จ้องจะทำลายผู้ที่ตนอิจฉาริษยาด้วย เปรียบเหมือนผีที่มองดูบุคคลที่เป็นเลิศกว่า ฉลาดปราดเปรื่องกว่า ดีกว่าก็รู้สึกอิจฉาและคิดที่จะทำลาย หรือสำนวนที่ว่า 弄鬼掉猴 (nòng guǐ diào hóu) แปลตรงตัวคือ “ทำท่าผีทำลิงค่าง” แสดงความหมายถึงมนุษย์ที่มีความดื้อรั้น ไม่ประพฤติปฏิบัติตามระเบียบหรือขั้นตอนที่กำหนด รวมถึงการแสดงพฤติกรรมที่น่ายังเกียจออกมา เหมือนดังการทำท่าทางเป็นผีหรือลิงค่างที่ดื้อรั้น

มนุษย์ต้องมีทายาท ชาวจีนเห็นว่ามนุษย์นั้นจะต้องมีการสืบทายาทต่อไปชั่วลูกชั่วหลาน การสืบต่อทายาทเป็นคตินิยมที่มีมาแต่โบราณกาลของจีน การไม่มีลูกหลานถือว่าการทรมานต่อวงศ์ตระกูลทั้งนี้นำมาซึ่งความอับอายแก่บรรพบุรุษ อีกทั้งจะนำมาซึ่งความทุกข์ยากลำบากในอนาคตเมื่อยามแก่เฒ่า และส่งผลไปถึงความเชื่อหลังความตายที่ว่าจะไม่ลูกหลานมากราบไหว้เช่นสังเวีย สำนวนจีนที่แสดงถึงโลกทัศน์ของชาวจีนต่อมนุษย์ว่าต้องมีทายาท เช่นสำนวน 若敖之鬼 (ruò áo zhī guǐ) แปลตรงตัวคือ

“ดุจดั่งผีที่น่ารังเกียจ” แสดงความหมายถึงทัศนคติของมนุษย์ในการที่ต้องมีทายาทสืบสกุล การไม่มีทายาทเป็นสิ่งที่น่ารังเกียจ ดังเช่นผีที่น่ารังเกียจยะแซง หรือสำนวนที่ว่า 若敖鬼馁 (ruò áo guǐ nǐ) แปลตรงตัวคือ “ดุจดั่งผีหิวโหยที่น่ารังเกียจ” แสดงความหมายถึงทัศนคติของมนุษย์ในการที่ต้องมีทายาทสืบสกุล ไม่มีทายาทก็ต้องไม่มีใครเลี้ยงดู เป็นผู้ที่หิวโหยน่ารังเกียจและเวทนา เหมือนดังผีที่ทั้งน่ารังเกียจและหิวโหย

2. โลกทัศน์ต่อธรรมชาติ

จากผลการวิจัย โลกทัศน์ของชาวจีนที่มีต่อธรรมชาติจากสำนวนจีนที่มี คำว่า “กู่” (guǐ 鬼 “ผี”) ปรากฏอยู่ในสำนวน ปรากฏดังต่อไปนี้

ธรรมชาติไม่มีอะไรแน่นอน โลกทัศน์ของชาวจีนต่อธรรมชาติที่ว่าไม่มีอะไรแน่นอนนั้นคือ ชาวจีนเข้าใจธรรมชาติ มองธรรมชาติอย่างเข้าใจว่าไม่มีอะไรแน่นอน ความไม่แน่นอนนั้นคือการเปลี่ยนแปลงสรรพสิ่งต่างๆ ทั้งที่เป็นนามธรรมหรือรูปธรรมย่อมมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา เป็นไปตามปกติของธรรมชาติ สำนวนจีนที่แสดงถึงความเชื่อของชาวจีนต่อธรรมชาติที่ว่าไม่มีอะไรแน่นอนเหล่านี้ เช่นสำนวน 鬼出神入 (guǐ chū shén rù) แปลตรงตัวคือ “ผีออกเทพเข้า” แสดงความหมายถึงธรรมชาติหรือสรรพสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้เสมอ เหมือนดังผีออกผีเข้า หรือสำนวนที่ว่า 神藏鬼伏 (shén cáng guǐ fú) แปลตรงตัวคือ “เทพซ่อนผีซุ่ม” แสดงความหมายถึงธรรมชาติหรือสรรพสิ่งที่ย่อมเปลี่ยนแปลงได้เสมอ เหมือนดังผีหรือเทพที่อาจจะเปิดเผยหรือแอบหลบซ่อนไม่ให้ผู้ใดเห็น

ความแปลกประหลาด โลกทัศน์ของชาวจีนต่อธรรมชาติเห็นว่าธรรมชาตินั้นมีความแปลกประหลาดเป็นปกติ ธรรมชาติดำรงสร้างทั้งสิ่งที่ปกติและไม่ปกติปะปนกันไป สิ่งเหล่านี้ไม่ใช่สิ่งที่เหนือธรรมชาติ เป็นเรื่องปกติธรรมดา เช่น ลักษณะรูปร่างของสิ่งมีชีวิตหรือไม่มีชีวิต เสียงที่ผิดแผกไปจากธรรมดา ก็ถือว่าเป็นเรื่องธรรมดาที่ธรรมชาติสร้างขึ้น สำนวนจีนที่แสดงถึงโลกทัศน์ของชาวจีนต่อความแปลกประหลาดเหล่านี้ เช่นสำนวน 鬼形怪状 (guǐ xíng guài zhuàng) แปลตรงตัวคือ “ร่างผีรูปประหลาด” แสดงความหมายถึงรูปร่างของสิ่งต่างๆ ที่ผิดแผกไปจากธรรมชาติ เป็นการมองว่าไม่ปกติธรรมดาเหมือนสิ่งที่อยู่รอบด้าน เหมือนดังมีรูปร่างแปลกประหลาดคล้ายผี ไม่ปกติธรรมดา

ธรรมชาติสามารถทำลายล้างมนุษย์ได้ โลกทัศน์ของชาวจีนต่อธรรมชาติที่ว่า ธรรมชาตินั้นสามารถนำพาความทุกข์ยากลำบากมาสู่มนุษย์ได้ สามารถทำลายล้างทุกสิ่งทุกอย่างได้ ดังเช่นภัยพิบัติของไฟที่สามารถเผาผลาญทุกสิ่งให้เป็นจุลได้ สำนวนจีนที่แสดงถึงโลกทัศน์ของชาวจีนต่อธรรมชาติว่าสามารถทำลายล้างมนุษย์ได้ เช่นสำนวน 鬼烂神焦 (guǐ làn shén jiāo) หรือ 神焦鬼烂 (shén jiāo guǐ làn) แปลตรงตัวคือ “ผีเน่าเทพไหม้เกรียม” แสดงความหมายถึงธรรมชาติที่ทำลายล้างทุกสิ่งทุกอย่างได้ คือไฟที่สามารถเผาผลาญทุกสิ่งให้เป็นจุลได้ ดังเช่นแม้แต่ผีหรือเทพก็ต้องถูกเผาไหม้

จากผลการวิจัย จะเห็นว่าสำนวนจีนที่มีคำว่า “กู่” (guǐ 鬼 “ผี”) ปรากฏอยู่ในสำนวนนั้นสามารถสะท้อนให้เห็นถึงโลกทัศน์ของชาวจีนที่มีต่อมนุษย์และต่อธรรมชาติ คือ

โลกทัศน์ต่อมนุษย์ ที่สะท้อนให้เห็นถึงโลกทัศน์ของชาวจีนทั้งเชิงบวกและเชิงลบ โดยด้านบวกนั้น สะท้อนให้เห็นถึงโลกทัศน์ที่ว่า มนุษย์เป็นผู้มีความสามารถอันล้ำเลิศ มนุษย์คือผู้มีพลังอำนาจ มนุษย์เป็นผู้มีจิตใจอ่อนโยน มนุษย์ให้ความสำคัญกับความรวดเร็ว และมนุษย์ให้ความสำคัญกับความงามของอวัยวะส่วนหัว ส่วนโลกทัศน์ในด้านลบนั้น สะท้อนให้เห็นว่า มนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่ซับซ้อน มนุษย์เป็นผู้เผด็จการ มนุษย์คือผู้โง่เขลา มนุษย์เป็นผู้ไร้สาระ มนุษย์คือผู้เสแสร้ง มนุษย์คือผู้ไม่น่าไว้วางใจ มนุษย์คือผู้หลอกลวง มนุษย์คือผู้แปลกประหลาด มนุษย์คือผู้ที่แปรปรวนทางความคิด ความทุกข์ยากลำบากคือสิ่งที่มนุษย์ต้องประสบ มนุษย์มีความหวาดกลัวเป็นรากฐาน มนุษย์เป็นผู้มีเล่ห์เหลี่ยมกลโกง และมนุษย์เป็นผู้มีความชั่วร้าย และมนุษย์ต้องมีทายาท

โลกทัศน์ต่อธรรมชาติ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงโลกทัศน์ของมนุษย์ต่อธรรมชาติว่าธรรมชาติไม่มีอะไรแน่นอน ธรรมชาติคือสิ่งที่แปลกประหลาด และธรรมชาติสามารถทำลายล้างมนุษย์ได้

อภิปรายผล

จากการศึกษาความเชื่อเกี่ยวกับผีจีน จะเห็นว่ามีการศึกษาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผีจีนค่อนข้างน้อย โดย เรือนแก้ว ภัทรานุประวัติ (2554) ได้ศึกษาการสืบทอดความเป็นจีนผ่านการทำความเข้าใจในความหมายและสัญลักษณ์ทางศาสนาของชาวจีนสู่ลูกหลานในสังคมไทย ซึ่งผลพบว่าชาวจีนโบราณยังเคารพนับถือวิญญาณ หรือบรรพบุรุษผู้ล่วงลับ โดยมีความเชื่อว่าวิญญาณของบรรพบุรุษและญาติผีต่างๆสามารถจะดลบันดาลให้เกิดเหตุการณ์ทั้งดีและไม่ดีต่อชีวิตและครอบครัวของพวกเขาได้ ทั้งนี้ เรือนแก้วได้อ้างถึง Duan Liseng และ บุญยัง ไร่สุขสิริ (2543) ที่กล่าวไว้ว่าคนตายไปแล้วจะกลายเป็นผี ผีมีความสามารถพิเศษที่คนไม่อาจทำได้ สามารถนำความสุขหรือภัยพิบัติมาให้แก่คนได้ ทำให้ชาวจีนมีความเชื่อ และความกตัญญูต่อบรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว และมีการกราบไหว้หลุมศพบรรพบุรุษในวันชิงม้งทุกปี มีการซ่อมแซมหลุมศพดูแลห้วยให้อยู่ในสภาพสะอาดสวยงาม รวมทั้งกราบไหว้แท่นบูชาบรรพบุรุษภายในบ้านวาระโอกาสต่างๆ นอกจากนี้ เรือนแก้วยังอ้างถึง พลศักดิ์ จิรไกรศิริ (มปป.:35) ที่กล่าวถึงความเชื่อพื้นฐานเกี่ยวกับการบูชาบรรพบุรุษของชาวจีนว่า ชาวจีนดั้งเดิมเชื่อว่าวิญญาณคนตายไม่ได้ตายจากไปแต่ยังคงวนเวียนอยู่และคอยเฝ้าดูแลความเป็นอยู่ของบุตรหลาน เชื่อว่าความมีโชคหรืออัปโชคของตระกูลเป็นผลจากกุศลกรรมที่บรรพบุรุษได้สะสมไว้ยามที่มีชีวิตอยู่ เมื่อบรรพบุรุษล่วงลับไปแล้วจะส่งผลต่อโชคชะตาของลูกหลาน เชื่อว่าวิญญาณของบรรพบุรุษในปรภพยังต้องการปัจจัยสี่เหมือนตอนมีชีวิตอยู่ บุตรธิดายังต้องไหว้อย่างสม่ำเสมอ และเมื่อบุตรหลานมีความกตัญญู เช่นไหว้บรรพบุรุษที่ล่วงลับ วิญญาณของบรรพบุรุษจะตอบสนองด้วยการบันดาลให้อยู่ดีมีสุข หรือก็คือวิญญาณของบรรพบุรุษและญาติสามารถดลบันดาลให้เกิดเหตุการณ์ต่างๆทั้งที่ดีและไม่ดีต่อตนเองและครอบครัว ซึ่งจากผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้นนั้นมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยในประเด็นมุมมองโลกทัศน์ของชาวจีนที่ว่า ผีนั้นสามารถดลบันดาลทั้งความดีความชั่วมาสู่มนุษย์ได้ การกราบไหว้บูชาผีบรรพบุรุษเป็นสิ่งที่ชาวจีนยังคงให้ความสำคัญ สะท้อนให้เห็นโลกทัศน์ของชาวจีนต่อผีทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ รวมถึงแสดงให้เห็นถึงผีในฐานะสัญลักษณ์

ของความดีงามและความชั่วร้าย ทั้งยังสะท้อนให้เห็นถึงความกตัญญูของลูกหลานต่อบรรพบุรุษ ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Zou Junzhi (2008) ที่ได้ศึกษาถึงแนวคิดเรื่อง “ผี” กับการบูชาบรรพบุรุษ โดยถือว่าเป็นการส่งเสริมทางด้านความเชื่อและศาสนาที่มีต่อบรรพบุรุษทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งการก่อเกิดแนวคิดเรื่อง “ผี” นั้นเป็นการเปิดพื้นที่ความคิดอันเป็นความเชื่อของชาวบ้านที่มากขึ้น เมื่อบรรพบุรุษเสียชีวิตกลายเป็นผีแล้ว คุณงามความดีที่เมื่อครั้งบรรพบุรุษเหล่านี้ได้กระทำไว้เมื่อครั้งยังมีชีวิตก็ได้รับการยกย่องและเคารพบูชา และความหวาดกลัวของมนุษย์ที่มีต่อผีนั่นเกิดขึ้นจากขั้นตอนกระบวนการของการบูชาบรรพบุรุษ

จากการศึกษาของ ประสิทธิ์ เงินชัย (2558) ที่ศึกษาประเพณีจีนในภาคตะวันออกของประเทศไทย ได้แสดงให้เห็นว่า ชาวจีนยังเชื่อในวิญญาณ ภูมิผี เทพเทวดา มีความเชื่อว่าวิญญาณของบรรพบุรุษของตนมีบทบาทสำคัญในการคุ้มครองและอำนวยความผาสุกร่มเย็นแก่ลูกหลาน เชื่อว่าเมื่อคนตายไปแล้วจะกลายเป็นผี มีความสามารถพิเศษที่คนเป็นไม่อาจทำได้ สามารถนำความสุขหรือภัยพิบัติมาให้คนที่มียุติอยู่ได้ เชื่อว่าวิญญาณมีอยู่ทุกหนทุกแห่ง และมีอิทธิพลต่อทุกสิ่ง คนจีนต้องรับใช้ ต้องทำพิธีบวงสรวงดวงวิญญาณและประกอบพิธีต่างๆ เพื่อเป็นการแสดงความเคารพต่อดวงวิญญาณ เพื่อให้ได้รับแต่สิ่งดีและได้รับการคุ้มครอง ซึ่งจากผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยนี้ที่ว่า มนุษย์นั้นเมื่อตายไปก็กลายเป็นผีเป็นวิญญาณ ซึ่งวิญญาณนั้นมีอยู่ทุกหนแห่ง สามารถนำทั้งสิ่งดีและไม่ดีมาสู่ตนได้ จึงต้องให้การเคารพเช่นไหว้จึงจะนำสิ่งดีมาสู่ตน ซึ่งสะท้อนมุมมองของผีที่เป็นสัญลักษณ์ของสิ่งที่ทั้งดีและไม่ดี เป็นโลกทัศน์ทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ

นอกจากนี้ ผลการวิจัยเรื่อง “ผี” ในสำนวนจีน : โลกทัศน์ของชาวจีนต่อมนุษย์และธรรมชาติยังสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องผีของ Xu Hualong (1994) ที่ได้ศึกษาและแบ่งลักษณะของผีจีนออกเป็น 35 ประเภท คือผีที่กินลมหายใจมนุษย์เป็นอาหาร ผีที่อยู่ในศีลธรรม ผีที่ดื่มเลือดเป็นอาหาร ผีกินอวัยวะ ผีที่กินปฏายเป็นอาหาร ผีกินเสมหะเป็นอาหาร ผีชอบกินเส้นผมเป็นอาหาร ผีไม่มีอาหารกิน ผีแห่งความหวัง ผีกินเนื้อเป็นอาหาร ผีกินเด็ก ผีรอกินอุจจาระเด็ก ผีรอกินอุจจาระ ผีกินพลังชีวิตมนุษย์ ผีรอกินอาหารจากเตาไฟ ผีถูกย่างเผา ผีกินความหอมเป็นอาหาร ผีใต้ดิน ผีเท้าไฟ ผีหิวโหยข้างกาย ผีปากเท่าเข็มที่หิวโหย ผีผู้มีอิทธิฤทธิ์ ผีลามก ผีอาศัยในทะเล ผีผู้คุม ผีที่อาศัยอยู่ในที่สกปรก ผีกินก๊าซคาร์บอนในดินเป็นอาหาร ผีที่อาศัยในต้นไม้ ผีที่อาศัยอยู่ในที่สัจจรวาททุกทิศ ผีที่อาศัยอยู่ในป่า ผีกินลมเป็นอาหาร ผีกินถ่านไหม้เป็นอาหาร ผีกินสิ่งมีพิษเป็นอาหาร และรากษส ซึ่งเป็นการเรียกผีเชิงสัญลักษณ์ต่างๆ ที่สะท้อนถึงการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในสังคม เป็นการแบ่งประเภทของผีที่มีนัยยะเชิงสั่งสอนชี้ให้เห็นถึงพฤติกรรมที่ดีและไม่ดีที่ควรคำนึงถึง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยนี้ที่สะท้อนโลกทัศน์ของชาวจีนต่อมนุษย์ทั้งในด้านบวกและด้านลบ โลกทัศน์ต่อธรรมชาติ นอกจากนี้ยังเป็นแสดงถึงการใช้ผีเป็นสัญลักษณ์ถึงพฤติกรรมของมนุษย์ในด้านต่างๆ อีกด้วย

ผลการวิจัยครั้งนี้ก็สามารถแสดงให้เห็นถึงโลกทัศน์ในด้านต่างๆ ของชาวจีนจากสำนวนจีนได้ค่อนข้างเด่นชัด แสดงให้เห็นถึงมุมมองของชาวจีนในการให้ความสำคัญต่อทั้งมนุษย์ ธรรมชาติ และสิ่ง

เหนือธรรมชาติ โดยเฉพาะโลกทัศน์ต่อมนุษย์ที่ปรากฏเด่นชัดมากกว่าด้านธรรมชาติ ซึ่งสะท้อนว่าชาวจีนให้ความสำคัญกับพฤติกรรมของมนุษย์ด้วยกันเองค่อนข้างมาก และส่วนมากมักจะเป็นพฤติกรรมในด้านลบมากกว่าด้านบวก ทั้งนี้สามารถอนุมานได้ถึงความปรารถนาที่ต้องการให้มนุษย์ประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นคนดี ปฏิบัติตามระเบียบของสังคม ไม่เบียดเบียนผู้อื่น โดยการเปรียบเทียบกับพฤติกรรมของผีที่ปรากฏในสำนวน ทั้งยังต้องการให้เห็นคุณค่าของธรรมชาติ และชี้ให้เห็นว่าธรรมชาติสามารถทำลายล้างมนุษย์ได้

ข้อสังเกตประการหนึ่งของผลการวิจัยคือ สำนวนจีนที่ปรากฏคำว่า“กู่”(guǐ 鬼“ผี”) ปรากฏอยู่ในสำนวนนั้น มีหลายสำนวนที่ปรากฏคำว่า “เสิน” (shén 神“เทพ”) อยู่ด้วย แสดงให้เห็นถึงความเชื่อของชาวจีนว่า ผีกับเทพนั้นเป็นสิ่งที่อยู่คู่กัน อาจเป็นการคู่กันในลักษณะของการส่งเสริมซึ่งกันหรือคล้ายตามกันและมีความขัดแย้งกันในด้านของความหมายโดยนัยในสำนวน โดยเฉพาะในประเด็นที่เทพมีลักษณะการส่งเสริมร่วมด้วยกับผี แทนที่จะเป็นการประพฤติปฏิบัติในทางที่ดีที่เหมาะสม ซึ่งเป็นประเด็นที่น่าศึกษาอย่างยิ่งถึงเหตุปัจจัยดังกล่าว

อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาเรื่อง “ผี” ในสำนวนจีน : โลกทัศน์ของชาวจีนต่อมนุษย์และธรรมชาติ นั้น สามารถตอบสมมุติฐานการวิจัยได้ว่า ชาวจีนมีโลกทัศน์ต่อพฤติกรรม อารมณ์ความรู้สึกและจิตใจของมนุษย์ทั้งในเชิงลบและเชิงบวก การเห็นความสำคัญของธรรมชาติ โดยการใช้ “ผี” เป็นสัญลักษณ์ที่สะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรม อารมณ์ความรู้สึกนึกคิดในทางดีและร้ายของมนุษย์ รวมไปถึงการใช้ผีเป็นสัญลักษณ์ในการเปรียบเปรยถึงบุคคลที่มีพฤติกรรมที่แตกต่างกันไป ในสำนวนจีนที่ส่งสมมาอย่างยาวนาน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัย “โลกทัศน์ของชาวจีนจากสำนวนจีนที่มีคำว่า “กู่”(guǐ 鬼“ผี”) ปรากฏอยู่ในสำนวน” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความเชื่อของชาวจีนในเรื่องของ “ผี” ในแง่มุมอื่นๆ เช่นการศึกษาสำนวนที่มีคำว่า “เสิน” (shén 神“เทพ”) และ “กู่”(guǐ 鬼“ผี”) ปรากฏอยู่ร่วมกัน ทั้งนี้ เพื่อให้เห็นภาพของแนวคิดหรือค่านิยมทางความเชื่อของชาวจีนเฉพาะด้านได้เด่นชัดยิ่งขึ้น
2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความเชื่อเรื่อง “ผี” ของชาวจีนและชาวไทยในแง่มุมต่างๆ เพื่อเป็นการสร้างองค์ความรู้ทางวัฒนธรรมที่มีความคล้ายคลึงกันหรือแตกต่างกัน ตลอดจนการเชื่อมโยงทางวัฒนธรรมของทั้งสองชาติได้

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยการสนับสนุนจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ฤเดช เกิดวิชัย อธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา และ สถาบันวิจัยและพัฒนา ที่ให้การสนับสนุนในการทำวิจัยนี้ ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ Dr. Truong Thi Hang และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุภาวดี ยาดี ที่ได้ให้กำลังใจ คำแนะนำ รวมถึงการแลกเปลี่ยนความรู้ข้อคิดเห็น ทำให้งานวิจัยนี้มีความถูกต้องสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

รายการอ้างอิง

- เกรียงไกร กองแสง. (2559). “ร่างกายภายใต้บังคับการ” การเปลี่ยนแปลงความหมาย “ความงาม” ของสตรีไทย-จีนตามวิถีสมัยใหม่. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง. ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม.
- ประสิทธิ์ เงินชัย. (2558). วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย. ปีที่ 7 ฉบับที่ 1, หน้า 102-114.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- เรือนแก้ว ภัทรานุประวัติ. (2554). รายงานการวิจัย การศึกษาการสืบทอดความเป็นจีนผ่านการทำความเข้าใจในความหมายและสัญลักษณ์ทางศาสนาของชาวจีนลู่กหลานในสังคมไทย. มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- วนิดา ตั้งเทียนชัย. (2550). รายงานการวิจัย สำนวนจีน : โครงสร้างทางภาษาและเจตนาการใช้. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สุภาพร คงศิริรัตน์. (2553). การศึกษาพระโลกทัศน์ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวที่ปรากฏในพระราชหัตถเลขา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- Xu Hualong. (1994) 许华龙. 《中国鬼文化大辞典》，广西：广西民族出版社.
- Zheng Weili, Zhou Li. (2009) 郑微莉，周谦，《中华成语大词典》，北京：商务印书馆国际有限公司.
- Zou Junzhi. (2008). 邹浚智. “鬼”观念与祖先崇拜试说，《稻江学报》，台湾：元培科技大学.

